

Совет Эвелелинин Коммунист партиянын эл-чег чок ХХІ съездине. Чуртукта: (созагай талымда он талымда) Суми областын Лебедиский районун Ленин атыг колхозунун саанчы Социалист Күш-ажылдын ийи дашы Маалыры, съездин талым М. Х. Савченко-биле болгон Черваси областын Хрущев атыг колхозунун дарга Социалист Күш-ажылды

ийи дашы Маалыры, съездин талым П. Е. Бурака-биле Индонезиянын Коммунист партиянын талымдарын кешитинеринин чугаагыш турар.

Фото В. Кунов биле А. Стужинини.

СЭТА-ның фотохроникасы.

ХХІ СЪЕЗДИГЕ БУГУ ДЕЛЕГЕЙДЕН ЭКИ КҮЗЭЭШКИННЕР КЭЭП ТУРАР

Съездинин адынга кээп турар байырлыг телеграммалар

«Москва, Кремль, СЭП-ның ХХІ съездинин Президиумунга» — деп кылдыг адрес-биле 60 хунерде даш хей бижитер, чагаалар болгон телеграммалар кутулап кээп-ле турар. Олар ССРЭ-нин бүтү-ле булунарында Кремльди Улуг Орун-дунда чедип турар. Шаа ол кан-чаар-даа аажок хей чага-бижитер шуужагызында Совет Эвелелинин ажилчы чоннарын Ленинниң улуг партияныг кылмаар чок кылмышы, он тутунуу ала-биле чаа-чаа төвүлүг чедипшинери бээрине оларынч бекени тодор-тайм-биле бестип турар.

Совет улус коммунизм тургузу-туларынч съездинин ажилчы, чеди чыл планынч канчаар-даа аажок улуг программанын чугаа-жип көрүп турарын тергип улуг кичөөт-биле хайгаарал, ол бүт-тү боттарыныч ийи-биле чүгүлү-зүвү хүлээп ал турарын алерип турарлар. Ажилчылар, колхозчу-лар, совет интеллигенцияныч тыз-лекчилери съездин боттарыныч чүгүлү-ле ханымында бай-ырлар, бистин Төрөн чүгүлү-зүвү улам мыйгы чечектелишкенин дээш, бүтү-ле буртуулар депши-легип ийи төрөлгенинч чагай чо-руу дээш съездинин үр-түнедин ажилдарын күтүп турарлар.

Боттарыныч күш-ажылчы чедипшинеринин дутайында, съезд муруну чарында алган хүлээ-ле-рини чедипшинерин боттарыныч ажилчы дутайында чүгү-ле чаа ту-дугарын, үлүстүр боттарыныч кол-лективерин илетип турар. Ол-да дутайын чер бүтүпү колхоз-

чулары болгон советтарынч ажил-чыларын база бижип турарлар. Москваныч боттарыныч кол-лективерин улуг боттарыныч тилектелеринин дутайында медет-леп турар. Ийи чедип болза: «Калып болгон Москва» завод, «Калып», «Электростанция» завод, Пресняныч машина тулууну завод, автотранспортун электри-дерит-херекселерин боттарыныч завод, «Трехгорная мануфактура» комби-нат, «Калып роза» комбинат, даш-рамыланын, үр боттарыныч фабри-калар болгон он-даа өскө. Мос-ква-Рязань орунун демир-орукчула-рын январь планын хуулазында арте күтүлгенин медетлеп турар.

Воронежтин «Электростанция» за-водунуң ажилчыларын, ийи-не-веринин, техниктерин болгон ала-ба-хаакчыларын ийи завод митингизинч парижкичери, Ста-линградтын гидро-бестиринин ту-дугчулары, Татариянын нефтиче-лери, Донбасстын шахтерлары, Укра-инаныч металлургия, Одессаныч фрезер станок кылчы заводунуң, Фергананыч улус ажилчы Чөү-ленин коллективерин съездине байыр чедип турарлар. «Алек-сандр Момайский» паролотун да-лайжылары съезд мурунун хү-лөөрине Мракмы Чөн чүк деши-ктерин талым-биле бирги черде мурун чоруп турарын медетле-п турар. Херсон областын Иванов рай-онунуң Калинин атыг кезе ажил-агый артелинин колхозчулары өт-чөттүг хурамынч чыгылаш, съез-

дине чалбыштыг байырын чедип-генер. Олар боттарыныч чеди чыл планын 1963 чылда күтүсүр деп сөзүп бергенер.

Эртемденер, коммунист күш-ажылчы бригадаларынч киржи-чилери, Совет Армиянын дайыч-лары, студенттер, пенсионерлер, өөреникчилер база-ла съездине бот-тарыныч байырын чедип турар-лар. Тамбов областын Токарева курунун шкочылары: «Чер кы-рынга тайбын болгон аас-кежи дээш сөзө чедипшир, Партия» деп чалбыштыг телеграмманы чо-рутканар.

Социалистический лагерин чурта-рында, а ол мыйкаш Бирмада, Ита-лияда, Францияда, Барын Герма-нияда, Американың Калыпшан Штаттарында, Канадада, Перуда болгон өскө-лаа чуртарда Совет Эвелелинин хей санын өнүктүрүп Кремль боттарыныч күтүл-сүрүтү чорутуп турарлар. Ол мыйкаш Чили-нин шахтерларынч федерацияны съездинин ажилчы чедипши-нин болуп күтүп турар. Герман Демократия Республикасынын Вей-мар хоорайында үлүстү боттарыныч чедипшинер болгон ийи-не-верлерин съездинин алерипте улуг аажок чоруткан. Ол аажок мун ажил кичи ат салган. Ол боттарыныч ажилчы чо-нү Европада тайбын хандырарын чыгылаш болгон немец болгон совет улустарынч аразында байырлыг бижылаар бис деп медетлеп турар.

(СЭТА)

СЪЕЗДИГЕ АЛДАР КЫЛДЫР

Малчыннар хүлээлгезин күүседип турар

Күш-ажылчы

көдүрүлүшкүн

Улуг-Хем районун «Чодураа» колхозунда малчы кышкы ажаалда, азырады эрткен чылдагымында артык өкүлүп турар.

Фермаларга сипенип, суулаң болгон чурта дээрбелен концентратты ийи автомашина болгон ша-пактыг айттар-биле үрүлүчү сөөртүп чедип турар. Сүт-бараан фермазында саар инектерин тургу-зу азырап, калжа инектерин курга-саванын чадип, өскө-лаа ажаалда-ны экижип турарынч түнелгенде инектерин сүт мурунугузда көндүрүп, эрткен чылда 60 тонна бир хүнде ферма бүтү инектерин чүгө 100 ажим өгү сүт саап ал, күрүгө 1,5 тонна сүт сапкан бол-за, ам хүнде 300 ажим килограмм-ны саап, күрүгө 6 тонна ажим-

ны кылдыр, Ичанганш партиянын ХХІ съездине чедип күрүгө 3 тонна сүт килер дээш хүлээлгезин ферманың коллективин ажим күт-сепкен. Фермага чокку хүнерге чедип төрөн 28 инектеринч бизаа-ларын меңа торуктуруп турар.

Оон аягыда хаван фермазында 90 ажим хаван оолдарында болгон хойжуларда төрөн 130 ажим хой-жунуң хураганнарында база чиди-ринг чок.

Болхотун малчыныч ам СЭП-нин ХХІ съездине өш Н. С. Хрущевтин илеткенинч дончула-лын солугаан танымал, боттары-ныч күш-ажылчы чедипшинерин улам көндүрүп хүлээлгезин турар-

лар. Чижээ, хойжулар Шомаң-оол, Х. Кызыл-оол, Суула олар төрүгү 100 хой бүтүлүшкүн-не 100-тен аажок өскө хураганны камтап, хой бүтүлүшкүн 2,5 кг дүтү азыр деп хүлээлгезин алганар. Ол мый-каш мурунч саанчылар Калып-кыс, Чанчыкчаа, Уйну-Кара олар боттарыга бижылаан инек бүт-түлүшкүн 1300 килограммдан күдү өскө сүтү саап азыр дөш демисе-жип турарлар.

Эрткен чылым мал ажилында 1 миллион 1 чүе муң рубль орула-кырган болза, 60 чылым малчы-нар мал ажилыныч орулазын 2 миллион рубль азырап орулагына салганар.

Д. ЧАМЗЫРЫН.

Чолаачыларның төлөпиг белээ

Бистин калбак дөшкө Төрөн чур-тувунуң кайы-лаа булуңунда тур-тап, ажилдап турар кичи бүтүгү 60 хунерде ХХІ съездинин ажил-чыныч дутайын радио, солуг, сетку-лерден танымал, коммунист кичи-тиледип тургунуң оң кайы-лаа чыгыш программанын чыгыс өл-сөткөлдүг дөшкө турар. Съезд муру-нунуң социалист чарымынч чедип алган чедипшинерин болгон боттарыга алган бестипен хүлээ-лгезинч күтүлгенинч дутайын совет калжылар мыйкаш коммуни-ст партияныч мурунуга илетип турарлар.

№ 2 АТБ-ның коллективинч съезди-ге өш Н. С. Хрущевтин илеткенинч төмөстүр-биле танымал турган, төмөстүр чеди чылда бижылаш чымы—1959 чылдын бирги айында бүтүлгө планынч съезд ажилчылар хүнде бүтүп күтүсүр деп хүлээлгез-

ин алган турган. Төрөн чуртувун мурунуга берген сөзү чолаачылар алдарымынч күтүсепкенер. Ян-варь айында 26-да чүе сөөртүлгө-нинч планынч талым-биле 102 хуу, тонна-километр талым-биле 150 хуу күтүсепкенер. Ян-варьныч төмөстүр чедип айында бүтүлгө оналдыган тонна талым-биле 128,7 хуу, а тонна-километр талым-биле 170 хуу күтүсеп-кенин, чолаачылар партиянын ХХІ съездине улуг белектиг ужураш-канын, Ичанганш дашкаар 7 муң ажим тонна чүе күтүсепкенер.

Чолаачы коммунист Юрьев, Ве-литянин, Непомнящий олар ян-варь айыныч планынч ийи калып ажим күтүсепкенер. Чолаачылар Кузьмин, Галочкин, Сельмешев, Кусачев, Бурыкин, Могиланков олар чүе сөөртүлгезинч талым-

биле багай өскө көртүлгөлүг бол-ганар. Эрткен айда оларынч кичи бүтүгү 200—300 литр кыпар мате-риалдары камнап алганар.

60 хунерде коллективинч кичи-гүнери съездинин материалды-рын калба-биле танымал, чеди чыл планын хуулаа бетинде күтүс-лүг дутайында боттарыныч саан-оолдарынч килерип турарлар. Күш-ажылдын бүтүлгөчүлүг бестип, бараан сөөртүлгезинч бүтүлгө-ни планга үдүр 1,5 хуу чигеткен, чеди чыл планын алды чылда күтүс-лүг бис деп коллективинч кешити-нери боттарыныч сааналдап турар-лар. АТБ-ның чолаачылары Төрөн чуртувун муң сончарты чечекте-лишкенинч херөөтө алган бестип-кен хүлээлгезин бердинген күш-ажыл-биле күтүсип турарлар.

Ф. КРУГОВОЙ,

АТБ-ның начальниги.

Колхозчуларның орулгазы өзүп турар

Эрөн районун «Час орук» кол-хозунун экономиканыч чыл келген тулук бижып, орулгазы өзүп тур-лар. Колхозтун ажаал орулгазы ам 2 миллион 941 муң рубль чеккен. Чүгө 1958 ажил-агый чымында бестип мал ажилында 1 миллион ажим рубльдин арыг орулгазын ал-ган.

Колхозтун экономиканыч бижы-гып, ажаал орулгазынч өскө-биле калып колхозчуларынч мате-риалдыг чыгай ажилдары сөөгү чыгылаш өскө-биле өскө-биле. Колхозчу-лар ай санында ажаал азымынч болгон мал продуктуларынч дөш-кал ап турар алганар.

Колхозтун чыгыс чаа болгон өт-чөттүг хурамынч колхозчуларынч ажилдаан күш-хүнүгө 11 рубльди

берген. Ажил-агый чымынч сана-жылгазында алган көргө, үр кол-хозта 7 муңда күдү орулга азыр колхозчулар аажок болгон. Колхоз-чулар Ч. Визик, К. Дамба, С. Са-ган, Б. Притт, Баламил, Б. Си-ган болгон он-даа өскө-биле орулга-зын 15—18 муң рубльди ажил-даан ажилына чыгыс угда алган-ар.

«Час орук» колхозтун колхозчу-лары Эрөнниң ажаал азымынч 70 ажим муң рубльди шыгаш-канын. Колхозчуларынч азыр ору-лазынч өскө-биле, материалдыг чы-гай ажилдарынч чечектелишкенинч коммунист партияныч болгон Совет чыгыш салгы салышкы-нынч тодорай херекчил болур.

К. САЛЫЙ.

Чоннун кады дээш

Улуг-Хем районун «Улуг-Хая» колхозунда кичи өнөлгөзүнч эр-тектелгезинч коммунист Шурмешев ажилдап турар. Сурунун чурта-чалыдарында аягыла ирөөк олар-дыла малчыларга кичөөтөй са-лып, болгонч-ла 60 хал чедө бер-ген турар. Арыт-шевер, нити азы-рылар дутайында бестипен мал-чынычар кылдып турар.

Область херөөжөрүнч ийиги улуг хурамынч кылгырынч өзү-гаар колхозчу сурута културат

Б. БААЗАН.

Малчыннар ортузунга садыгны үлөгерлиг организаастаар

Бедө ажил-агый продуктуларын өгү, сүт болгон дүтү аажок ийи-не-верлер дутайында коммунист партияныч болгон Совет чыгыш-аар ап турар хемчеглери болза бүтү совет калжыларынч материал-дыг болгон културат чыгай ажилдарынч бестипенч улааган. Ол дутайын СЭП-ның элчег чок ХХІ съездине Н. С. Хрущевтин илеткенинч херекчил турар. 30т, сүт, дүк бүтүлгө-лөп көндүрүлгө малчынч өскө-биле ажаал турар малчынар улуг ро-дун ийиш турарлар. Ичанганш малчыныч чүгүлү херекчил болгон баранынч-биле дүткөч чок хан-дырарынч кол кичөөтөй салы-ры чүгүлү. Ичанганш ирөөк фер-маларда мал ажаал, олар-белчип-лүрүп, келүү чоруп малчыныч-нын калбак херекчил болгон ажи-лында херекчил суруларда, кол-хозтар төвүдө чурттап турар кол-хозчуларынч чылым калбак кылдыр хандырары кооперация ажил-чыларынч хүндүгү хүлээлгезин болур.

Бистин областа нитиниң малын ажаал калыгап турар малчы колхозчуларынч саны 6 муң ажим турар.

Малчыныч үлүстү чок хан-дырар талым-биле областын херек-чилер кооперациянын талым

зында аажок хемчеглери ап чо-руткан. Барын-Хеминч райпозу чүгө колхозтар фермаларында 1958 чылда 489 муң рубльдин бараан-нын малчынычынч чыгыс боттары сапкан. Районун малчыныч-нын чүгүлү херекчил бараанна-ры-биле бүтүп хандырар дөш ирөөк Кызыл-Тайгада, Шыраа-лапта, Бижитиг-Хада майгыныч-нын тургускан болгон автолавканыч үрүлүчү ажилдап турар. Чөн-Хем-чик райпозу колхозтарынч ферма-ларында автолавка болгон өскө-лаа транспорту ажилдап, үлүстү-лүг салгыныч организаастап турган 452 муң рубльдин барааннарын малчынычар садылап сааган. Чалаана кезе Советте салгы арте-лекчил өш Чиктоа фермаларда болгон малчынычар 1958 чылдын ийинде барыч 80 ажим үлүстү-лүгүлүг салгыныч организаастап. Баян-Талада салгы артелекчил өш Делет малчынар ортузунга салгы ажилы багай өскө организаастап турар. Ол чиктегит салгыныч районнарынч херекчилер нити-ледерининч салгы ажилдачыларынч аразында өскө өскө бар.

Колхозчу малчынычынч негеле-де херекчил чүгө үлүстүр болгон аажок барааннары-биле кызы-лаа-лаа, кызыл-даа өш өт,

сулугу чедипке кал улаа көжүп турарлар. Ичанганш, оларга көжү-рүп чорутууда чик өшкүг чаа киди-биле кылган чыгыс өт эрөөк чүгүлү болуп турар. Көжүп чоруп малчынычынч өлгөзүнч ийи-не-вер, бажынычынча чуга демирден кыл-тап суугу чүгүлү херек. Өг кылдыр сааар турбуга, чамдык райполар чедипке малчынычынч негеледен ирөөк чедип хандырарынч тур-лар. Малчынычынч хандырары-биле 60 чүгүлү чүгүлү колхозтарга сааар турбуга, чамдык райполар чедипке чарыдап турарлар. Сүт-Хал райпозу баштаар чери (даргазы өш Хунжык) 1958 чылда 3 тонна чуга демирден алган, ону өскө-биле ажилдап. Колхозтарынч малчы-нычынча суугу чедипшир турар. Кал-Хем райпозу, ону салгы киди-лишкенинч эрөөкчел өш Самарово-в өг кылдыр кидисти өскө-биле чары-даан болгон суугу кылдыр чуга демирден алган, 700 өш киди-лишкенинч арытка алган хиреинде районун колхозчу малчынычынч бүтүп хандырарынч райпо баштаар черинч бүтүлүп болур.

Хар эрирининч бестипен ферма-ларынч саанчыларын, калжыларын, бүтү малчынычынч, өскө-лаа

колхозчуларынч саны болгон бот-тынч ийи-не-вер-биле бүтүп хандыр-арынч өшкө-биле киди-лишкенинч салгы херек. 60 муң ажим өш киди-лаа болгон резина салгытарынч бүтү район-нарыч тараткан, өшкө-биле областын 6 муң ажим малчынычынч канчап хандырарынч шыгашкан. Калжы ужуз ук бараанн шын үлөш ху-лаары, малчынычарга чедипшир са-дыгларынч болур.

Фермалар болгон колхозтарынч, советтарынч бүтү-ле малчынычынч хандырарынч турар салгы ажилда-чылар херекчилер-биле бижып хандырарынч болур ужураш. Херек-чилеринч негеледе херекчил шын билеп, оларынч чыгыш чо-гуур резина күтүсепкенер. Ол чорук малчыныч ортузунга салгы-нын шын өш организаастарынч не-геп турар. Ийи-не-вер чамдык херекчил, Бил-Хем районда «Кы-зыл тараачын» колхозтун Зорбес бажында малчынычынч бар. Олар хүн бүтүгүн херекчил—сөөгү, дүк дөш мыйкаш чүгүлү салгы ажилда Зорбек-Аксинда салгыга чоруп турарлар. Барын-Хеминч райпозу (даргазы өш Натиг-оол) малчыныч ортузунга салгыны ба-гай өскө организаастап турар, мыйкаш «Болшевик» болгон «Мурунч» (Бай-Тайган) кол-хозтарынч ирөөк кылдыларда малчынычынча колхоз типтеринч салгы эрөөкчелер-даа, малчы-нар ортузунда салгылап турар салгынычар-даа барбайн турар. Ичанганш миде чурттап турар мал-

Номчукчуларның оижип турары

Барын-Хемчин районун «Совет Тываның 5 чымы» кол-хозунун хаван фермазында 63 хаван бар. 60 чылым оолдан 2 хаванынч 18 чаш талу эки се-мис дөргүлүп турар.

Совет ажилдачыларынч сү-мези-биле чечкенниги хаван-жыдып турган, төрүүр хаван бу-рузундун 12 чаш талу 60 чы-лым камгалап ал болур бис — деп, ферма эргелекчил өш Бор-бак-оол чугаалап турар.

М. Чүлүм.

Танды районун «Совет Рос-сия» колхозунун Артыс-Узун, Каскал фермаларында дончаал ажилдаар чаа чунар бажыныч-нын туудун доокш, ажилдаар килерген. Каскал фермазында клубтун тууду дөшүлгөн. Идэр-чылар Лодай, Санчат оларынч бажынычарында радио приемни-терин тургузуп берген, ыраң оларда малчынычынч бажы-нычарынча тургузар приемни-терин колхоз баштаар чеди са-лып алган.

С. Сюрон.

Улуг-Хем районун «Улуг-Хая» колхозунун хаван ажаал-чызы Тарын-оол хаванынч ажаал-чегеринде мергенден. Хаван канчаа чыгып, хаванынч эки хаванынч чөм-биле чедипшир тур-лар. Ам төрөн 6 хаванынч 47 оолдары эки өзүп турар. 30т планынч килер хаванынч семиртир-биле тускай азырап эгелген. Артыс 8 хаванынчынч чаш талу чидирг чок камгалап алырын ол хүлээлгезин турар.

Б. Баазан.

Кызылдың харылаа контора-зынын урулар садыгын туудун-

да дашчылар Оюн, Калзан бол-гон Серен олар январьда бүтү-лүгө планын 120—150 хуу күтүсүр, ажилынч шынарын улам-ча экижип дөш соци-алист чарыш бригадала калбар-ган.

С. Сандан.

Улуг-Хем районун Ленин аты-гыг кезе ажил-агый артелинч Алды-Шынаада почтаныч эш Сова чонунч чагыткан солун, мурундалар болгон чага-би-жинтерин өй-шаанда чедип берип турар.

С. Мачылай.

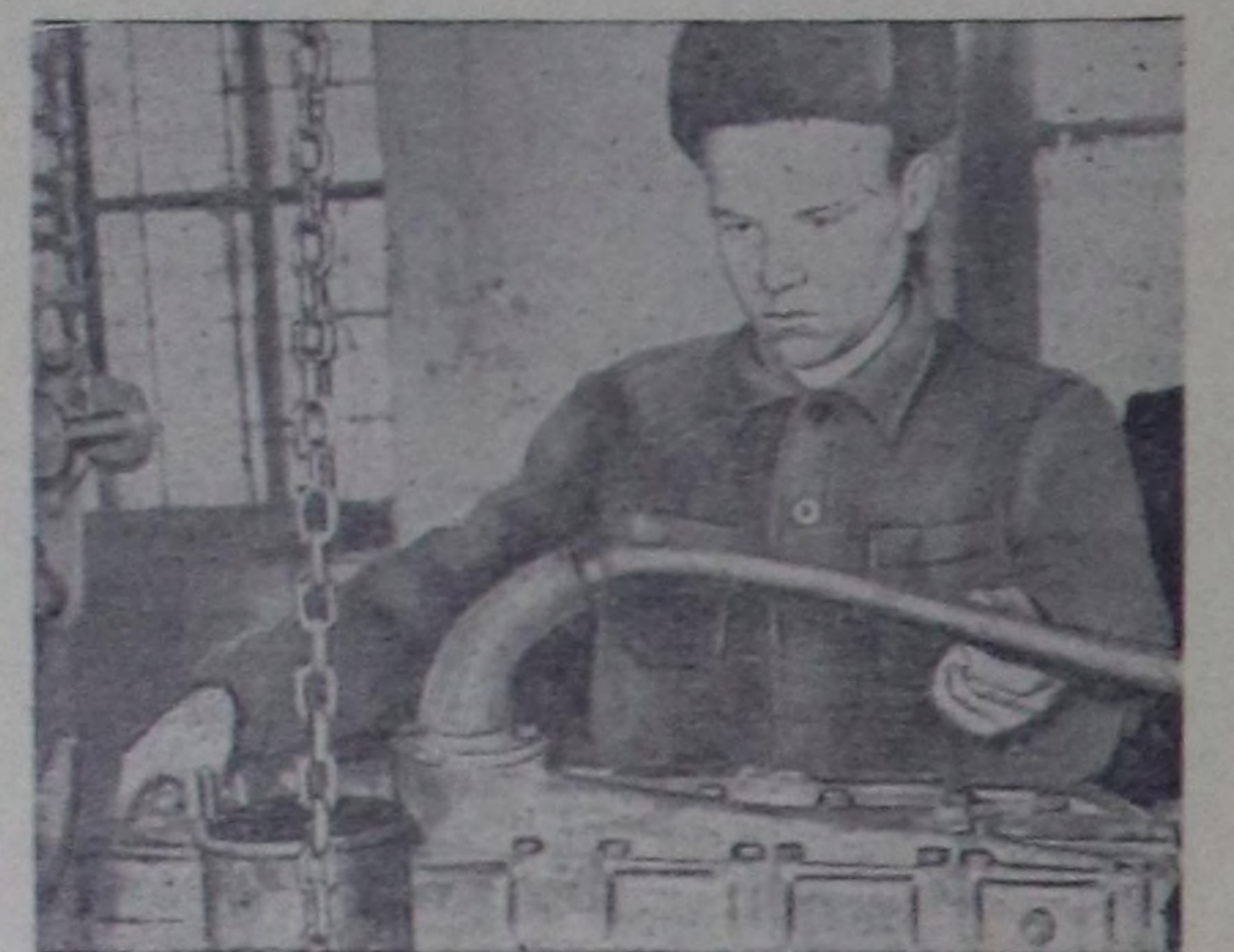
Чөн-Хемчин районун «Ком-мунизмче орук» колхозунун ту-дугчуларынч Анян болгон Улуг Чыгышкыларынч унунда үш кө-вүрүнүн туудун доокш, ажил-бажынычарында радио приемни-терин тургузуп берген, ыраң оларда малчынычынч бажы-нычарынча тургузар приемни-терин колхоз баштаар чеди са-лып алган.

О. Дукун-оол.

Бур районун «Торгалы» колхозунда херөөжөр Совети херөөжөрүнч ийи-не-вер бугу тыва хурамынч кылгырынч бугаар колхозчуларынч кулы-турлуг ажилдарынч улам бестип талым-биле ажилда ба-гай өскө тургускан.

Тан-оолдун ууртканы арыг-шевер комиссияны колхозчу хо-рөөжөрүнч хоп чуурунга, ба-жыныч чугаалаарында, амдан-ныч чок кылгырынча өрөдип тур-лар. Ол комиссияныч келгил-нери уруларын өрөдип, чаш уруларын шын килеридер дутайында бестип хандырар чоруду-турар.

Т. ЧАМЗЫ.

РСФСР-нин Дээди Советинде болгон ажилчы чоннор депутаттарынч чер-чер Советтеринч сонугааларга күш-ажылчы бедик көргүзүлгө-лүг ужураш дээш Бил-Хеминч септе-лекчелеринч станциянын саксары өш С. С. Мезен тракторлар моторларын септе-леринч норманын 150—200 хуу чедип күтүсүр турар. Чуртукта: С. С. Мезен моторну адиктир шенеп турары. Фото С. Фокостовтун.

И. ЛОПАН,

облпотребсоюзтун баштаар черинч даргаанынч орданчыны.

TEATP